

Tarımsal Amaçlı Kooperatiflere Ortak Olan ve Ortak Olmayan Üreticilerin Tarım Sigortası Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi

Handan AKÇAÖZ^{1*} **Ayşenur GÜZEL²** **Büşra METİN³** **Valjon REDZEPI⁴**

^{1, 2, 3, 4} **Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Antalya/TÜRKİYE**

¹<https://orcid.org/0000-0001-6730-1631> ²<https://orcid.org/0000-0002-1680-6602>

³<https://orcid.org/0000-0001-5505-7782> ⁴<https://orcid.org/0000-0002-1162-2038>

*Corresponding author (Sorumlu yazar): hvurus@akdeniz.edu.tr

Received (Geliş tarihi): 11.10.2022 Accepted (Kabul tarihi): 03.04.2023 Online: 29.06.2023

ÖZ: Bu çalışmada tarımsal amaçlı kooperatife ortak olan ve ortak olmayan üreticilerin tarım sigortasına yönelik düşünceleri ile uygulamalarını karşılaştırmalı olarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın birincil verilerini Antalya ilinin Serik ve Aksu ilçelerine bağlı köylerde, tarımsal amaçlı kooperatife ortak olan ve olmayan üreticilerden anket yoluyla derlenen veriler oluşturmaktadır. Anket uygulaması Aralık 2018-Mart 2019 döneminde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda kooperatife ortak olan 40, ortak olmayan 40 üretici olmak üzere toplam 80 işletmedeki üreticilere anket uygulanmıştır. Görüşülen üreticilerden kooperatife ortak olanların %42,5'i, ortak olmayanların %30'unun tarım sigortası yaptırdığı belirlenmiştir. Tarımsal amaçlı kooperatife ortak olan ve ortak olmayan her iki grupta da ilk sırada bitkisel ürün sigortası yer almaktadır. Kooperatife ortak olan üreticilerin tarım sigortası yaptırma nedenlerinden en önemlileri; ürünü garanti altına almak ve tarımda her zaman afet riskinin olmasıdır.

Anahtar kelimeler: Antalya, kooperatif, risk, tarım sigortası, sigorta şirketi.

Determining the Opinions of Farmers Who Are Partners and Non-Partners of Agricultural Cooperatives on Agricultural Insurance

ABSTRACT: This study aims to comparatively reveal the thoughts and practices of the farmers who are partners and non-partners of the agricultural cooperatives towards agricultural insurance. The primary source of the research is the data collected through a questionnaire of the farmers who are or are not partners in the cooperative in the villages of Serik and Aksu districts of Antalya province. The survey was carried out in December 2018-March 2019. In this context, a questionnaire was applied to the farmers in a total of 80 farms, 40 of which are partners in the cooperative and 40 that are not. Among the farmers surveyed, 42.5% of those who are partners in the cooperative and 30% of those who are not partners have agricultural insurance. Crop insurance ranks in first place in both groups that are partners and non-partners of agricultural cooperatives. The most important reasons for the farmers who are partners in the cooperative to have agricultural insurance are to guarantee production and because the risk of disaster in agriculture is always possible.

Keywords: Antalya, cooperative, risk, agricultural insurance, insurance company.

GİRİŞ

Tarım sektörü insanların temel ihtiyaç maddelerini üreten, aynı zamanda sanayi sektörüne hammadde sağlayan bir sektör olarak gelişmiş ve gelişmekte olan her ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Tarım sektörü; dünya nüfusu ve ülkeler açısından taşıdığı stratejik önemin yanı sıra ekonomik, sosyal, siyasal, teknolojik ve kişisel risklerden yüksek düzeyde etkilenen, son derece hassas bir faaliyet sahası olarak kendine özgü bir yapıya sahip olup risk ve belirsizliği bünyesinde barındırmaktadır (Yılmaz, 2022; Moschini ve Hennessy, 2001). Çiftçiler, belirsizlik koşullarında optimal kararlar almak için çeşitli risk yönetim araçları kullanmaktadır (Du ve ark., 2015). Risk yönetimi araçlarının verim ve fiyatların değişkenliğini azaltması gerekmektedir (Zeuli, 1999).

Tarım sigortaları, çiftçilerin karşılaştığı üretim risklerini azaltmak ve verim kayıplarına karşı koruma sağlamak açısından önemlidir (Goodwin, 1994; Mishra ve El-Osta, 2002; Shaik, 2013; Du ve ark., 2014; Zhou ve ark., 2018). Benzer şekilde, tarımsal kooperatifler, ortaklarına üretim teknolojileri, pazar bilgileri ve toplu olarak girdi satın alma hizmetlerini uygun fiyatlarla sağlayarak, ürünlerin satış fiyatı ve hane geliri üzerinde olumlu bir etkide bulunmaktadır (Zheng ve ark., 2011; Ito ve ark., 2012; Abebaw ve Haile, 2013; Trebbin, 2014; Cadot, 2015; Ma ve Abdulai, 2016; Ma ve Abdulai, 2017). Tarımsal amaçlı kooperatifler; çiftçilerin riskleri, özellikle piyasa risklerini paylaşmasına ve üretimi istikrara kavuşturmasına yardımcı olmakla birlikte, gelişmekte olan ülkelerdeki çiftçiler, üretim ve pazarlama sorunlarının üstesinden gelmeye yardımcı olması için genellikle kooperatiflere katılmaya teşvik edilmektedir (Mojo ve ark., 2017; Yan-yuan ve ark., 2019).

Birçok araştırmada, çiftçilerin tarım sigortası satın alma kararını etkileyebilecek faktörler analiz edilmiştir. Bunlardan bazıları; demografik özellikler, gelir ve gelir kaynağı (Vandever, 2001; Farzaneh ve ark., 2017), tarımsal üretim tecrübesi

(Ning ve ark., 2006; Lin ve Wang, 2013), işletme ölçeği ve uzmanlık derecesi (Sherrick ve Barry, 2004; Qin ve ark., 2016), tarımsal üretim sırasında karşılaşılan riskler veya felaketler (Goodwin, 1993; Makki ve Somwaru, 2001), tarım sigortası bilgisi (Boyd ve ark., 2011; Cai ve Song, 2017) ve sigorta primlerinde devlet sübvansiyonları (Just ve ark., 1999; Ginder ve ark., 2009) olarak belirtilebilir. Bu faktörlerin yanı sıra, tarım sigortasının etkin uygulanabilmesi hükümetlerin rehberliğine de bağlıdır. Bu nedenle, çiftçilerin devlete olan güveni de dikkate alınmalıdır (Sun, 2008; Peng ve ark., 2012; Yan-yuan ve ark., 2019). Sherrick ve ark. (2003); ABD'nin orta batısındaki hem mısır hem de soya fasulyesi çiftçilerinin sigorta tercihlerini araştırmışlardır. Liesivaara ve Myyrä (2014); Finlandiya'da çoğunlukla genç çiftçilerin ve daha büyük ölçekli işletmeye sahip çiftçilerin ürün sigortası talebinin olduğunu belirlemişlerdir. Akter ve ark. (2016); Bangladeşli çiftçilerin indeks bazlı ürün sigortası tercihlerinde cinsiyetin önemli bir faktör olduğunu belirlemişlerdir. Liu ve ark. (2016)'nın araştırma sonuçlarına göre, hane halkı net gelirini artırmak, sağlam kırsal sağlık sistemi oluşturmak, hükümetlerin tarım makinelerine verdiği sübvansiyonu güçlendirmek, çiftçilerin eğitim düzeyini iyileştirmek gibi önlemler, tarım sigortası taleplerini etkili bir şekilde artırabilecektir. Ye ve ark. (2017) Çinli çiftçilerin yüksek sorumluluk ve düşük primli tarım sigortalarını tercih ettiklerini belirlemişlerdir. Ze-ying ve ark. (2020) çalışmalarında, çiftçilerin ürün fiyatlarındaki düşüş ve girdi maliyeti riski dâhil olmak üzere birçok riski içeren tarım sigortasını tercih ettiklerini; bitki hastalığı ve zararlı hasarına maruz kalmış çiftçilerin, yüksek tazminat oranı ve birçok ürünü kapsayan sigorta için yüksek prim ödemeye istekli olduklarını; büyük ölçekli çiftçilerin ise, daha az karmaşık olan sigorta ürünlerini tercih ettiklerini belirlemişlerdir. Uluslararası alanda çiftçilerin tarım sigortasına yönelik düşünce, tutum ve

davranışlarına yönelik yapılan araştırmalardan diğer bazıları ise; Agada ve Philip (2002), Xiao-qiao (2011), Kale ve Kadam (2012), Thennakoon ve Gunaratne (2012), Sargazi ve ark. (2013), Adzic ve Stojic (2013), Mirakzadeh ve ark. (2013), Akinola (2014), Nurmet ve ark. (2016), Li ve ark. (2017), Nain ve ark. (2017), Zubor-Nemes ve ark. (2018), Abdulahi ve ark. (2019), Mandiaye ve ark. (2019), Ojetunde ve ark. (2020), Rao (2020), Okpukpara ve ark. (2021), Lakshmi (2021), Malini ve Malini (2021), Stephen ve ark. (2021), Song ve ark. (2021), Ghosh ve ark. (2022), Gbigbi ve Ndubuokwu olarak belirtilebilir.

Çiftçilerin tarımsal amaçlı kooperatiflere katılma kararını araştıran çok sayıda araştırma da bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bazılarında kooperatife ortak olma kararını etkileyen faktörler arasında demografik özellikler ve tarımsal üretimdeki deneyim (Wollni ve Zeller, 2007), işletme ölçeği ve uzmanlık derecesi (Abate, 2018; Ma ve Abdulai, 2019) bulunmaktadır. Özellikle tarımsal amaçlı kooperatifler hem üretimi (Abate ve ark., 2014; Ma ve Abdulai, 2016; Wossen ve ark., 2017) hem de fiyatı olumlu yönde etkileyebileceğinden, fiyat ve üretimdeki riskler çiftçilerin kooperatiflere katılma kararını etkileyebilmektedir (Zheng ve ark., 2012; Wollni ve Zeller, 2007; Fischer ve Qaim, 2012; Ma ve Abdulai, 2017). Bu nedenle, tarımsal üretim sırasındaki üretim ve fiyat risklerinin çiftçilerin tarımsal amaçlı kooperatiflere katılma tercihlerini nasıl etkilediğinin dikkate alınması gerekmektedir (Yan-yuan ve ark., 2019). Birçok çalışma, yalnızca tarım sigortası satın almayı veya tarımsal amaçlı kooperatiflere katılmayı etkileyen faktörleri analiz etmiş, ancak hem risk yönetimi araçlarının aynı anda benimsenmesini hem de iki karar arasındaki potansiyel ilişkiyi analiz etmemiştir. Bazı araştırmacılar, risk yönetimi araçlarının eş zamanlı kullanımını araştırmışlardır. Bunlardan bazıları; ürün sigortası, vadeli sözleşme ve satışların zamana

yayılması (Velandia ve ark., 2009); sözleşmeli üretim ve işletme dışı gelir (Lu ve ark., 2017); sözleşmeli üretim ve ihtiyati tasarruflar (Adnan ve ark., 2019) ve tarım dışı gelir çeşitlendirmesi ve tarımsal kredi (Akhtar ve ark., 2019) olarak belirtilebilir.

Tarım sektörü, diğer sektörlerle göre risklerden çok çabuk etkilendiğinden telafisi zor kayıplara maruz kalmaktadır. Bu risklerin zararının gerçekleşmesi durumunda üreticilerin gelirlerinde ve üretimin devamında aksaklıklara ve ağır kayıplara neden olmaktadır. Bu nedenle oluşabilecek risklere karşı sektörün sürdürülebilirliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu noktada, özellikle gelişmiş ülkelerde de sıkça tercih edilen ve tarım sektöründe en etkin koruma yöntemi olarak görülen tarım sigortalarının önemi ortaya çıkmaktadır. Bir ülkenin tarımsal faaliyetleri için sigortanın önemi, araştırmacıları tarım sigortası talebinin gelişimini etkileyen temel ekonomik ve sosyo- kültürel faktörleri keşfetmeye yöneltmiştir. Bu faktörlerden bazıları; tarım sigortası primleri, sigorta primi destekleri, arazi genişliği, çiftçilerin eğitim durumu, verim riskleri ve din vb. faktörlerdir. Konuya artan ilgiye rağmen, kültürel faktörlerin yanı sıra sosyo-ekonomik faktörlerin etkisi, güvenilir göstergelerin olmaması nedeniyle beklendiği kadar ampirik olarak analiz edilmemiştir (Sihem, 2019).

Türkiye’de üreticilerin tarım sigortası hakkındaki düşüncelerine yönelik farklı bölgelerde yapılmış çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; Boz (1993), Özçatalbaş (1996), Akçaöz ve ark. (2006), Gülçubuk ve Güneş (2010), İpekçioğlu ve ark. (2010), Yavuz ve Tatlıdil (2011), Tümer (2011), Ertan ve Gök (2012), Pezikoğlu ve ark. (2012), Tan ve ark. (2012), Taşcı ve ark. (2014), Aydın ve ark. (2016), Kızıloğlu (2017), Naseri ve Saner (2017), Yazgı ve Olhan (2018), Bal ve ark. (2019), Nalinci ve Kızılaslan (2019), Kabaoğlu ve Birinci (2019), Tufan ve ark. (2019), Gülseven

(2020), Hayran ve ark. (2020), Oğuz ve Diyanah (2021), Yıldız (2022), Yılmaz (2022)'dir.

Bu çalışmanın amacı; tarımsal amaçlı kooperatife ortak olan ve ortak olmayan üreticilerin tarım sigortasına yönelik düşünceleri, davranışları ve uygulamalarını karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktır. Bu amaçla çalışmada demografik özellikler, tarım sigortası yaptırma ve yaptırmama nedenleri, tarım sigortası ile ilgili bilgi kaynakları, tarım sigortası ile ilgili karşılaşılan sorunlar, tarım sigortası sisteminde devletten ve sigorta şirketlerinden beklentiler konularına yer verilmiştir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın materyalini birincil ve ikincil kaynaklardan elde edilen veriler oluşturmuştur. Antalya ilinin tarımsal üretiminde önemli bir payı olan Serik ve Aksu ilçelerine bağlı köylerde, tarımsal amaçlı kooperatife ortak olan ve olmayan üreticilerden anket yoluyla derlenen veriler çalışmanın birincil kaynağını oluşturmuştur. Antalya ilinin toplam tarımsal alanı 360.245 hektar olup bunun %5,6'sını Serik ve %12,1'ini Aksu ilçesi oluşturmaktadır. Ayrıca, Antalya ilinde sera alanlarının %11,1'i Aksu ilçesinde ve %14,8'i Serik ilçesinde bulunmaktadır (Anonim, 2019). Anket uygulaması Aralık 2018-Mart 2019 döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırma alanında daha önce üretici düzeyinde yapılan çalışmalar dikkate alınarak anket uygulanacak üretici sayısı gayeli örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bu kapsamda kooperatife ortak olan 40, ortak olmayan 40 üretici olmak üzere toplam 80 işletmede üreticilere anket uygulanmıştır. Anket uygulanan üreticiler bölgede bulunan tarımsal amaçlı kooperatiflerden alınan bilgilere dayanılarak tesadüfi olarak belirlenmiştir. Anket uygulaması ile elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiş, değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar

çizelgelerde özetlenmiştir. Araştırmanın ikincil kaynakları ise ulusal ve uluslararası alanda yapılmış benzer çalışmalar ile konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

İncelenen İşletmelerde Demografik Özellikler

Araştırmada incelenen işletmelerde üreticilerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, deneyim süresi, işletme dışı ve tarım dışı çalışma durumları incelenmiş, elde edilen veriler Çizelge 1'de verilmiştir. Kooperatife ortak olup sigorta yaptıran üreticilerin %47,06'sı, kooperatife ortak olmayıp sigorta yaptıran üreticilerin ise %83,33'ü 15-49 yaş aralığındadır. Sigorta yaptıran üreticilerin ortalama deneyim süresi 29,69 yıl olup, bu değer kooperatife ortak olan üreticiler için 32,76 yıl, kooperatife ortak olmayan üreticiler için 25,33 yıldır. Kooperatife ortak olup sigorta yaptıran üreticilerin %52,94'ü ilkökul, %23,53'ü ortaokul mezunu iken, kooperatife ortak olmayıp sigorta yaptıran üreticilerin %58,33'ü ilkökul, %16,67'si ortaokul ve %16,67'si lise mezunudur. Kooperatife ortak olup sigorta yaptıran üreticilerin %5,88'i işletme dışı tarımsal işlerde çalışırken, bu oran kooperatife ortak olmayıp sigorta yaptıran üreticiler için %25'tir. İncelenen işletmelerde ortalama arazi genişliği 39,3 dekar olup, bu değer kooperatife ortak olan işletmelerde 63,54 dekar, kooperatife ortak olmayan işletmelerde 15,11 dekadır. Araştırma kapsamında kooperatife ortak olan işletmelerde ekilen alan içinde sırasıyla pamuk (%52,99), buğday (%14,62), mısır (%14,46), domates (örtüaltı)(%4,95), nar (%4,57) ve diğer ürünler; kooperatife ortak olmayanlarda domates (örtüaltı) (%24,40), buğday (%16,68), mısır (%13,20), portakal (%7,25), limon (%6,02) ve diğer ürünler yer almaktadır.

Çizelge 1. İncelenen işletmelerde üreticilerin özellikleri.
Table 1. Characteristics of the farmers in the investigated farms.

	Ortak Olan				Ortak Olmayan				Genel			
	Sigorta Yaptıran		Sigorta Yaptırmayan		Sigorta Yaptıran		Sigorta Yaptırmayan		Sigorta Yaptıran		Sigorta Yaptırmayan	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%
Üreticilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı												
15 – 49	8	47,06	9	39,13	10	83,33	11	39,29	18	62,07	20	39,22
50 ve üzeri	9	52,94	14	60,87	2	16,67	17	60,71	11	37,93	31	60,78
Toplam	17	100,00	23	100,00	12	100,00	28	100,00	29	100,00	51	100,00
Ortalama Yaş	47,59		50,48		43,17		48,61		45,76		49,45	
Ort. Tarımsal Deneyim Süresi	32,76		28,00		25,33		22,82		29,69		25,16	
Üreticilerin Eğitim Durumu												
İlkokul Mezunu	9	52,94	11	47,83	7	58,33	16	57,14	16	55,17	27	52,94
Ortaokul Mezunu	4	23,53	4	17,39	2	16,67	5	17,86	6	20,69	9	17,65
Lise Mezunu	2	11,76	5	21,74	2	16,67	4	14,29	4	13,79	9	17,65
Üniversite Mezunu	2	11,76	3	13,04	1	8,33	3	10,71	3	10,34	6	11,76
Toplam	17	100,00	23	100,00	12	100,00	28	100,00	29	100,00	51	100,00
Üreticilerin İşletme Dışı Tarımsal İşlerde Çalışma Durumu												
Evet	1	5,88	2	8,70	3	25,00	2	7,14	4	13,79	4	7,84
Hayır	16	94,12	21	91,30	9	75,00	26	92,86	25	86,21	47	92,16
Toplam	17	100,00	23	100,00	12	100,00	28	100,00	29	100,00	51	100,00
Üreticilerin Tarım Dışı İşlerde Çalışma Durumu												
Evet	5	29,41	8	34,78	4	33,33	12	42,86	9	31,03	20	39,22
Hayır	12	70,59	15	65,22	8	66,67	16	57,14	20	68,97	31	60,78
Toplam	17	100,00	23	100,00	12	100,00	28	100,00	29	100,00	51	100,00

İncelenen İşletmelerde Tarım Sigortasına Yönelik Değerlendirmeler

Araştırma alanında üreticilerin tarım sigortası kavramını nasıl tanımladıkları incelenmiştir (Çizelge 2). Kooperatife ortak olan üreticilerin %57,50'si tarım sigortasını “afetlerin zararlarından olumsuz etkilenmemek için alınan önlem” olarak gördüğünü, kooperatife ortak olmayan üreticilerin ise %47,50'si “malın/ürünün/gelirin garantisi” olarak gördüğünü ifade etmiştir. Aslında tarım sigortası iklim değişikliğinin etkileri altında tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliğini sağlama yönünde faydalı olma potansiyeline sahip etkili bir risk transfer yöntemi olarak dikkat çekmektedir (Karahana Uysal ve ark., 2020).

Araştırma kapsamında incelenen işletmelerde üreticilerin tarım sigortası yaptırmaları da incelenmiştir (Çizelge 3). Kooperatife ortak olan üreticilerin %42,50'si tarım sigortası yaptırmışken, kooperatife ortak olmayan üreticilerin %30'u tarım sigortası yaptırmamıştır. Kooperatife ortak olan üreticilerin %62,50'si gelecekte de tarım sigortası yaptırmayı düşünmekte iken, kooperatife ortak olmayan üreticilerin ise %60'ı tarım sigortası yaptırmayı düşünmemektedir. Tarımsal üretim döneminde üreticilerin %25'i herhangi bir doğal afet zararına uğramadıklarını ifade ederken, doğal afet zararına uğrayan üreticilerin %47,50'si zararını kendisi karşıladığını, %27,50'si ise sigortanın karşıladığını ifade etmiştir.

Çizelge 2. Üreticilerin tarım sigortası kavramını tanımlamaları.

Table 2. Descriptions of the concept of agricultural insurance by the farmers.

Tanım	Ortak Olan (N=40)		Ortak Olmayan (N=40)		Genel (N=80)	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%
Malın / ürünün / gelirin garantisidir.	15	37,50	19	47,50	34	42,50
Afetlerin zararlarından olumsuz etkilenmemek için alınan önlemdir.	23	57,50	15	37,50	38	47,50
Devletin afet zararının bir kısmını karşılamasıdır.	-	-	3	7,50	3	3,75
Afet zararının bir kısmının sigorta şirketleri ve devlet dışında kuruluşlarca karşılanmasıdır.	3	7,50	2	5,00	5	6,25
Bilgim yok.	1	2,50	2	5,00	3	3,75

* *Birden fazla cevap alınmıştır.*

Çizelge 3. Üreticilerin tarım sigortası yaptırma durumu.

Table 3. The status of farmers having agricultural insurance.

	Ortak Olan		Ortak Olmayan		Genel	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%
Üreticilerin hâlihazırda tarım sigortası yaptırma durumu						
Evet, yaptırıyorum	17	42,50	12	30,00	29	36,25
Hayır, yaptırmıyorum	23	57,50	28	70,00	51	63,75
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00
Üreticilerin gelecekte tarım sigortası yaptırma düşüncesi						
Evet, yaptıracağım	25	62,50	16	40,00	41	51,25
Hayır, yaptırmayacağım	15	37,50	24	60,00	39	48,75
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00
Üreticilerin karşılaştıkları doğal afet zararını karşılama kaynakları						
Kendim karşıladım	17	42,50	21	52,50	38	47,50
Sigorta karşıladı	12	30,00	10	25,00	22	27,50
Doğal afet zararına uğramadım	11	27,50	9	22,50	20	25,00
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00

Çizelge 4. Üreticilerin yaptırdıkları tarım sigortası türü.

Table 4. Types of agricultural insurance that farmers have taken out.

	Ortak Olan (N=17)		Ortak Olmayan (N=12)		Genel (N=29)	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%
Bitkisel Ürün Sigortası	10	58,82	8	66,67	18	62,07
Sera Sigortası	6	35,29	11	91,67	17	58,62
Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası	2	11,76	1	8,33	3	10,34
Tarımsal Alet Makine Sigortası	1	5,88	-	-	1	3,45

* *Birden fazla cevap alınmıştır.*

İncelenen işletmelerde kooperatife ortak olup sigorta yaptıran üreticilerin %58,82'sinin bitkisel ürün sigortası, %35,29'unun sera sigortası yaptığı, kooperatife ortak olmayıp sigorta yaptıran üreticilerin ise %91,67'sinin sera sigortası, %66,67'sinin bitkisel ürün sigortası yaptırdığı görülmektedir (Çizelge 4). Türkiye'de tarım sektörünü tehdit eden risklerin teminat altına alınabilmesi amacıyla bir sigorta mekanizmasının devreye sokulması için 14.06.2005 tarihli, 5363 sayılı "Tarım Sigortaları

Kanunu" çıkarılmıştır. Araştırma kapsamındaki işletmelerde kooperatife ortak olan üreticilerin %40'ı, kooperatife ortak olmayan üreticilerin ise %47,50'si 2005 yılından sonra tarım sigortasından haberdar olduklarını ifade etmiştir. İşletmeler genel olarak değerlendirildiğinde üreticilerin tarım sigortasını duydukları kaynakların başında komşu/arkadaş/akraba (%47,50) gelirken bunu sırasıyla köye gelen sigorta şirketi elemanları (%16,25) ve tarım il/ilçe müdürlüğü (%12,50) izlemektedir.

Araştırma kapsamında anket uygulanan üreticilerin %15'i tarım sigortası hakkında bilgilendirme toplantısı yapıldığını ve %13,75'i bu bilgilendirme toplantısına katıldığını belirtmiştir. Kooperatife

ortak olan üreticilerin %17,50'sinin, kooperatife ortak olmayan üreticilerin ise %10'unun bilgilendirme toplantısına katıldığı görülmüştür (Çizelge 5).

Çizelge 5. Üreticilerin tarım sigortası hakkında bilgi kaynakları.

Table 5. Sources of information about the agricultural insurance of farmers.

	Ortak Olan		Ortak Olmayan		Genel	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%
Üreticilerin tarım sigortasından haberdar oldukları tarih						
2005 yılından önce	13	32,50	10	25,00	23	28,75
2005 yılından sonra	16	40,00	19	47,50	35	43,75
2005 yılında	4	10,00	3	7,50	7	8,75
Hatırlamıyor	7	17,50	8	20,00	15	18,75
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00
Üreticilerin tarım sigortasını duydukları kaynaklar						
Televizyon / radyo	2	5,00	1	2,50	3	3,75
İnternet	2	5,00	0	0	2	2,50
Köye gelen sigorta şirketi elemanları	7	17,50	6	15,00	13	16,25
Tarım il / ilçe müdürlüğü	6	15,00	4	10,00	10	12,50
Komşu / arkadaş / akraba	18	45,00	20	50,00	38	47,50
Hatırlamıyor	5	12,50	9	22,50	14	17,50
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00
Yakın çevrede bilgilendirme toplantısı yapıldı mı?						
Evet, yapıldı	8	20,00	4	10,00	12	15,00
Hayır, yapılmadı	32	80,00	36	90,00	68	85,00
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00
Bilgilendirme toplantısına katıldınız mı?						
Evet, katıldım	7	17,50	4	10,00	11	13,75
Hayır, katılmadım	33	82,50	36	90,00	69	86,25
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00

Araştırma kapsamında tarım sigortasında devlet desteğine yönelik üretici görüşleri incelenmiş ve elde edilen veriler Çizelge 6'da sunulmuştur. Üreticilerin %66,25'i devletin sigorta poliçesi primini karşılaması durumunda tarım sigortası yaptırdığını/yaptıracağını, %57,50'si devlet destekli tarım sigortasını bilmediğini (prim ödemelerinde devletin desteğinin olduğunu bilmeme) ve %58,75'i tarım sigortası yaptırmalarında devlet desteğinin etkili olduğunu ifade etmiştir. Devletin sigorta poliçesini karşılaması durumunda üreticilerin %33,75'inin buna rağmen tarım sigortası yaptırmayacağını ifade etmesinin en önemli nedeni devlet desteği olmasına rağmen sigorta priminin gereksiz maliyet olarak görülmesidir. Kooperatife ortak olan üreticilerin %52,50'si devlet destekli tarım sigortası hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtirken, kooperatife ortak olmayan üreticilerin %67,50'si bilgilerinin olmadığını belirtmiştir. İncelenen işletmelerde kooperatife ortak olan

üreticilerin sigorta yaptırmama nedenlerinin başında ürünü garanti altına almak (1,47), sürekli afet riskinin olması (1,53) ve afet zararının karşılanması/mağdur olmamak (1,65) gelirken, basın haberleri (3,41) ve tanıdıklarının yaptırmaması (2,94) daha az önemli nedenler arasındadır. Kooperatife ortak olmayan üreticilerde ise ürünü garanti altına almak (1,25), geliri garanti altına almak (1,33) ve afet zararının karşılanması/mağdur olmamak (1,50) önemli nedenler olarak görülmektedir (Çizelge 7). Araştırma kapsamındaki işletmelerde üreticilerin tarım sigortası yaptırmama nedenleri Çizelge 8'de verilmiştir. Kooperatife ortak olan üreticilerin sigorta yaptırmamalarındaki en önemli neden gelirin düzensizliği ve yetersizliğidir (2,09). Bunu sırasıyla maliyetin yüksek olması (2,26), primlerin yüksek olması (2,26) ve zararların ödeneceğine inanmama düşüncesi (2,43) izlemektedir. Dini nedenler (3,83) ve sigorta konusunda yeterli bilgisinin olmaması (3,09) ise daha az önemli

görünenler nedenler arasındadır. Kooperatife ortak olmayan üreticilerin sigorta yaptırmamalarındaki başlıca nedenler ise maliyetin yüksek olması (1,75), primlerin yüksek olması (2,04) ve gelirin düzensizliği ve yetersizliğidir (2,29). Dini nedenler (4,14) ve sigorta şirketlerine duyulan güvensizlik (3,53) ise önemsiz görülen nedenler arasındadır.

Çizelge 6. Tarım sigortasında devlet desteğine yönelik üretici görüşleri.
Table 6. Farmer opinions on state support for agricultural insurance.

	Ortak Olan		Ortak Olmayan		Genel	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%
Devlet sigorta poliçesini karşılama durumunda üreticilerin tarım sigortası yaptırma düşünceleri						
Evet, sigorta yaptırırım	28	70,00	25	62,50	53	66,25
Hayır, sigorta yaptırmam	12	30,00	15	37,50	27	33,75
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00
Üreticilerin devlet destekli tarım sigortası ile ilgili bilgi düzeyi						
Evet, biliyorum	21	52,50	13	32,50	34	42,50
Hayır, bilmiyorum	19	47,50	27	67,50	46	57,50
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00
Üreticilerin tarım sigortası yaptırmalarında devlet desteğinin etkili olma durumu						
Evet, etkili olur	23	57,50	24	60,00	47	58,75
Hayır, etkili olmaz	17	42,50	16	40,00	33	41,25
Toplam	40	100,00	40	100,00	80	100,00

Çizelge 7. Üreticilerin tarım sigortası yaptırma nedenleri.
Table 7. Reasons for farmers to have agricultural insurance.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek (%)					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=17)								
Ürünü garanti altına almak	1,47	0,62	58,82	35,29	5,88	-	-	100,00
Sürekli afet riskinin olması	1,53	0,62	52,94	41,18	5,88	-	-	100,00
Afet zararının karşılanması/mağdur olmamak	1,65	0,61	41,18	52,94	5,88	-	-	100,00
Geliri garanti altına almak	1,76	0,75	41,18	41,18	17,65	-	-	100,00
Tarımsal üretimi geliştirmek	2,06	0,75	23,53	47,06	29,41	-	-	100,00
Devlet desteğinin olması	2,12	0,99	29,41	41,18	17,65	11,76	-	100,00
Sigorta yaptıranların kazanımlarını görmek	2,35	1,00	11,76	58,82	17,65	5,88	5,88	100,00
Ziraat Bankası'ndan çiftçi kartı alma olanağı	2,88	1,32	11,76	41,18	5,88	29,41	11,76	100,00
Tanıdıkların yaptırmaması	2,94	0,97	-	41,18	29,41	23,53	5,88	100,00
Basın haberleri	3,41	1,18	-	29,41	23,53	23,53	23,53	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=12)								
Ürünü garanti altına almak	1,25	0,45	75,00	25,00	-	-	-	100,00
Geliri garanti altına almak	1,33	0,49	66,67	33,33	-	-	-	100,00
Afet zararının karşılanması/mağdur olmamak	1,50	0,52	50,00	50,00	-	-	-	100,00
Sürekli afet riskinin olması	1,75	0,45	25,00	75,00	-	-	-	100,00
Tarımsal üretimi geliştirmek	1,75	0,45	25,00	75,00	-	-	-	100,00
Devlet desteğinin olması	2,25	0,62	8,33	58,33	33,33	-	-	100,00
Sigorta yaptıranların kazanımlarını görmek	2,25	0,62	-	83,33	8,33	8,33	-	100,00
Tanıdıkların yaptırmaması	2,83	1,11	-	58,33	8,33	25,00	8,33	100,00
Ziraat Bankasından çiftçi kartı alma olanağı	3,33	0,89	-	16,67	41,67	33,33	8,33	100,00
Basın haberleri	3,83	0,83	-	8,33	16,67	58,33	16,67	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil

Çizelge 8. Üreticilerin tarım sigortası yaptırmama nedenleri.
Table 8. Reasons for farmers not to have agricultural insurance.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek (%)					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=23)								
Gelirin düzensizliği ve yetersizliği	2,09	0,90	21,74	60,87	4,35	13,04	-	100,00
Maliyetin yüksek olması	2,26	1,10	21,74	52,17	8,70	13,04	4,35	100,00
Primlerin yüksek olması	2,26	1,14	26,09	43,48	13,04	13,04	4,35	100,00
Zararların ödeneceğine inanmama	2,43	1,04	17,39	39,13	30,43	8,70	4,35	100,00
Zararın ödenmesindeki zorluklar	2,57	1,08	17,39	34,78	21,74	26,09	-	100,00
Sigorta primlerinin gereksiz bir masraf olarak düşünülmesi	2,57	1,16	13,04	47,83	17,39	13,04	8,70	100,00
Sigorta şirketlerine duyulan güvensizlik	2,74	1,01	4,35	47,83	21,74	21,74	4,35	100,00
Arazilerin tapu ve hisse problemleri	2,78	1,20	8,70	47,83	8,70	26,09	8,70	100,00
“Tevekkül ettim ne olacaksa olur” düşüncesi	2,83	1,11	8,70	39,13	17,39	30,43	4,35	100,00
Çevrede olumsuz örneklerin olması	2,87	1,01	4,35	43,48	13,04	39,13	-	100,00
Arazilerin yeterli büyüklükte olmaması	3,00	1,21	13,04	26,09	13,04	43,48	4,35	100,00
Sigorta konusunda yeterli bilgisi olmaması	3,09	1,35	13,04	26,09	17,39	26,09	17,39	100,00
Dini nedenler	3,83	1,19	-	26,09	-	39,13	34,78	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=28)								
Maliyetin yüksek olması	1,75	0,70	39,29	46,43	14,29	-	-	100,00
Primlerin yüksek olması	2,04	0,69	21,43	53,57	25,00	-	-	100,00
Gelirin düzensizliği ve yetersizliği	2,29	1,18	25,00	46,43	10,71	10,71	7,14	100,00
Arazilerin yeterli büyüklükte olmaması	2,43	1,07	21,43	35,71	21,43	21,43	-	100,00
Sigorta konusunda yeterli bilgisi olmaması	2,64	1,06	10,71	46,43	10,71	32,14	-	100,00
Sigorta primlerinin gereksiz bir masraf olarak düşünülmesi	2,64	0,78	3,57	42,86	39,29	14,29	-	100,00
Zararın ödenmesindeki zorluklar	2,75	0,84	10,71	17,86	57,14	14,29	-	100,00
“Tevekkül ettim ne olacaksa olur” düşüncesi	2,82	1,31	17,86	28,57	17,86	25,00	10,71	100,00
Zararlarının ödeneceğine inanmama	2,93	0,81	3,57	25,00	46,43	25,00	-	100,00
Çevrede olumsuz örneklerin olması	3,00	0,94	7,14	21,43	35,71	35,71	-	100,00
Arazilerin tapu ve hisse problemleri	3,04	1,35	10,71	32,14	21,43	14,29	21,43	100,00
Sigorta şirketlerine duyulan güvensizlik	3,53	1,00	3,57	7,14	39,29	32,14	17,86	100,00
Dini nedenler	4,14	0,93	-	7,14	14,29	35,71	42,86	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil.

İncelenen işletmelerde sigorta yaptıran 29 üreticiden; kooperatife ortak olan 11'i, kooperatife ortak olmayan 10'u üretici sigorta yaptırırken bir sorunla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Kooperatife ortak olan üreticilerin karşılaştıkları sorunların başında sigorta teminatlarının yetersiz olması (2,27) gelmekte, bunu sırasıyla primlerin yüksek olması (2,36), hasar bedellerinin gerçekçi hesaplanmaması (2,45), sigorta kapsamının yeterli olmaması (2,55) ve muafiyet oranlarının yüksek olması (5,55) izlemektedir. Kooperatife ortak

olmayan üreticilerin karşılaştıkları sorunların en önemlileri primlerin yüksek olması (1,30), hasar bedellerinin gerçekçi hesaplanmaması (1,90) ve muafiyet oranlarının yüksek olmasıdır (2,10) (Çizelge 9).

Araştırma kapsamında kooperatife ortak olan işletmelerde üreticilerin tarım sigortası yaptırmamasını olumsuz etkileyen koşulların en önemlileri arazilerin hisseli oluşu nedeniyle sigorta yaptırılması için zorunlu olan kayır bilgilerinin (ÇKS ve/veya ÖKS) oluşturulamaması (1,65), gelir

yetersizliği ve prim yüksekliği (1,70) iken kooperatife ortak olmayan işletmeler için bu koşullar gelir yetersizliği ve prim yüksekliği (1,38) ve arazilerin hisseli oluşu (1,65) şeklindedir (Çizelge 10).

İncelenen işletmelerde üreticilerin tarım sigortası yaptırma/yaptırmaya devam etme koşullarından

önemli görülenler, kooperatife ortak olan işletmelerde gelirin yükselmesi, devlet desteğinin artması ve primlerin düşmesidir. Kooperatife ortak olmayan işletmelerde ise önemli görülen koşullar sırasıyla primlerin düşmesi, gelirin ve devlet desteğinin artırılmasıdır (Çizelge 11).

Çizelge 9. Üreticilerin tarım sigortası yaptırırken karşılaştıkları sorunlar.
Table 9. Problems faced by farmers while taking out agricultural insurance.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek (%)					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=11)								
Sigorta teminatlarının yetersizliği	2,27	0,90	9,09	72,73	-	18,18	-	100,00
Primlerin yüksek olması	2,36	1,21	18,18	54,55	9,09	9,09	9,09	100,00
Hasar bedellerinin gerçekçi hesaplanmaması	2,45	1,04	9,09	63,64	-	27,27	-	100,00
Sigorta kapsamı yeterli değil	2,55	0,93	-	72,73	-	27,27	-	100,00
Muafiyet oranlarının yüksekliği	2,55	1,04	9,09	54,55	9,09	27,27	-	100,00
Hasar tespitinin düzgün ve zamanında yapılmaması	2,73	1,01	-	63,64	-	36,36	-	100,00
Police kesim zamanının uygunsuzluğu	2,73	1,10	-	63,64	9,09	18,18	9,09	100,00
Yetersiz devlet desteği	2,73	1,10	-	63,64	9,09	18,18	9,09	100,00
Eksper zamanında gelmiyor	2,82	0,98	-	54,55	9,09	36,36	-	100,00
Hasar ödemelerinin zamanında yapılmaması	2,91	1,04	-	54,55	-	45,45	-	100,00
Üretici beyanının dikkate alınmaması	2,91	1,22	9,09	36,36	18,18	27,27	9,09	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=10)								
Primlerin yüksek olması	1,30	0,48	70,00	30,00	-	-	-	100,00
Hasar bedellerinin gerçekçi hesaplanmaması	1,90	0,74	30,00	50,00	20,00	-	-	100,00
Muafiyet oranlarının yüksekliği	2,10	0,57	10,00	70,00	20,00	-	-	100,00
Hasar tespitinin düzgün ve zamanında yapılmaması	2,20	0,79	10,00	70,00	10,00	10,00	-	100,00
Eksper zamanında gelmiyor	2,30	0,95	20,00	40,00	30,00	10,00	-	100,00
Yetersiz devlet desteği	2,30	1,25	40,00	10,00	30,00	20,00	-	100,00
Police kesim zamanının uygunsuzluğu	2,50	0,85	10,00	40,00	40,00	10,00	-	100,00
Sigorta teminatlarının yetersizliği	2,60	0,84	10,00	30,00	50,00	10,00	-	100,00
Üretici beyanının dikkate alınmaması	2,90	1,29	20,00	10,00	40,00	20,00	10,00	100,00
Sigorta kapsamı yeterli değil	3,20	0,79	-	20,00	40,00	40,00	-	100,00
Hasar ödemelerinin zamanında yapılmaması	3,20	1,03	10,00	10,00	30,00	50,00	-	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil.

Çizelge 10. Üreticilerin tarım sigortası yaptırmasını olumsuz etkileyen koşullar.
Table 10. Negative conditions affecting farmers when taking out agricultural insurance.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=40)								
Arazilerin hisseli oluşu nedeniyle kayıt oluşturulamaması	1,65	0,80	50,00	40,00	5,00	5,00	-	100,00
Gelir yetersizliği ve prim yüksekliği	1,70	0,69	40,00	52,50	5,00	2,50	-	100,00
Sigorta alışkanlıklarının olmayışı	1,78	0,53	27,50	67,50	5,00	-	-	100,00
Eğitim düzeyinin düşük olması	1,85	0,58	22,50	72,50	2,50	2,50	-	100,00
Ekspertizin doğru yapılmadığı şüphesi	2,20	0,69	7,50	72,50	12,50	7,50	-	100,00
Hasar bedelinin ödeneceğine dair şüphesi	2,25	0,84	12,50	62,50	12,50	12,50	-	100,00
Üründe hasar yapan riski karşılamaması	2,88	0,88	2,50	37,50	30,00	30,00	-	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=40)								
Gelir yetersizliği ve prim yüksekliği	1,38	0,54	65,00	32,50	2,50	-	-	100,00
Arazilerin hisseli oluşu nedeniyle kayıt oluşturulamaması	1,53	0,82	65,00	20,00	12,50	2,50	-	100,00
Sigorta alışkanlıklarının olmayışı	1,58	0,68	50,00	45,00	2,50	2,50	-	100,00
Eğitim düzeyinin düşük olması	2,15	0,80	20,00	50,00	25,00	5,00	-	100,00
Hasar bedelinin ödeneceğine dair şüphesi	2,53	0,99	15,00	35,00	35,00	12,50	2,50	100,00
Ekspertizin doğru yapılmadığı şüphesi	2,60	0,90	10,00	37,50	35,00	17,50	-	100,00
Üründe hasar yapan riski karşılamaması	2,70	1,07	17,50	22,50	32,50	27,50	-	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil.

Çizelge 11. Üreticilerin sigorta yaptırma/sigorta yaptırmaya devam etme koşulları.
Table 11. Conditions for the farmers to have insurance/continue to have insurance.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=40)								
Gelirim yükselirse	2,15	1,19	32,50	40,00	17,50	-	10,00	100,00
Devlet desteği artarsa	2,25	1,15	22,50	52,50	12,50	2,50	10,00	100,00
Primler düşerse	2,28	1,18	25,00	45,00	17,50	2,50	10,00	100,00
Sigorta şirketlerine güvenim oluşursa	2,83	1,26	17,50	22,50	32,50	15,00	12,50	100,00
Sigorta yaptırmam	3,35	1,55	20,00	7,50	27,50	7,50	37,50	100,00
Yeterli bilgim olursa	3,50	1,26	5,00	17,50	32,50	12,50	32,50	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=40)								
Primler düşerse	2,15	1,21	40,00	25,00	20,00	10,00	5,00	100,00
Gelirim yükselirse	2,23	1,17	32,50	32,50	20,00	10,00	5,00	100,00
Devlet desteği artarsa	2,38	1,05	20,00	40,00	27,50	7,50	5,00	100,00
Sigorta yaptırmam	2,88	1,36	22,50	10,00	45,00	2,50	20,00	100,00
Sigorta şirketlerine güvenim oluşursa	3,13	1,07	10,00	12,50	40,00	30,00	7,50	100,00
Yeterli bilgim olursa	3,15	1,05	2,50	27,50	35,00	22,50	12,50	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil.

Araştırma kapsamında üreticilerin sigorta teminatı kapsamına alınmasını istedikleri riskler de incelenmiştir (Çizelge 12). İncelenen her iki gruptaki işletmelerde üreticilerin başta hastalık olmak üzere kalite, kuraklık ve yabancı hayvan zararı risklerinin teminat altına alınmasını istedikleri, hırsızlık riskine karşı ise daha orta derecede kaldıkları görülmüştür.

İncelenen işletmelerde üreticilerin tarım sigortası konusunda sigorta şirketlerinden beklentileri değerlendirilmiştir (Çizelge 13). Kooperatife ortak olan üreticiler sigorta şirketlerinden öncelikle sigorta kapsamının genişletilmesini (1,94), bilgilendirme ve tanıtım yapılmasını (1,94), sigorta konusunda üreticinin bilgilendirilmesini ve beyanının dikkate alınmasını (2,06) beklerken, kooperatife ortak olmayan üreticiler ise hasar tespitinin doğru bir şekilde yapılmasını (1,92),

beyanının dikkate alınmasını (1,92), uygun hasar tespiti yapılmasını (1,92) beklemektedir.

Araştırma kapsamındaki üreticilerin devletten de beklentileri bulunmaktadır (Çizelge 14). Kooperatife ortak olan üreticiler devletten eksperlerin denetlenmesini (1,76), sigorta kapsamının genişletilmesini (1,82), devlet desteğinin artırılmasını (1,82) ve tapu sorununun çözülmesini (1,88) beklemektedir. Kooperatife ortak olmayan üreticilerin devletten beklentilerinin başında devlet desteğinin artırılması (1,42) ve primlerin düşürülmesi (1,42) gelirken bunu sırasıyla devlet desteği ve sigortanın devam etmesi (1,50), sigorta şirketlerinin denetlenmesi (1,50) ve eksperlerin denetlenmesi (1,50) izlemektedir.

Çizelge 12. İncelenen işletmelerde üreticilere göre sigorta teminatı kapsamına alınması gereken riskler.

Table 12. Risks that should be included in the scope of insurance coverage according to the farmers in the investigated farms.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=40)								
Hastalık	1,40	0,55	62,50	35,00	2,50	-	-	100,00
Kalite	1,98	0,83	27,50	55,00	10,00	7,50	-	100,00
Kuraklık	2,03	0,73	15,00	75,00	5,00	2,50	2,50	100,00
Yabancı hayvan zararı	2,73	1,26	12,50	45,00	12,50	17,50	12,50	100,00
Hırsızlık	3,15	1,29	10,00	27,50	17,50	27,50	17,50	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=40)								
Hastalık	1,65	0,53	37,50	60,00	2,50	-	-	100,00
Kalite	2,03	0,62	12,50	77,50	5,00	5,00	-	100,00
Kuraklık	2,08	0,53	10,00	72,50	17,50	-	-	100,00
Yabancı hayvan zararı	2,30	0,79	10,00	60,00	20,00	10,00	-	100,00
Hırsızlık	3,05	1,26	10,00	30,00	20,00	25,00	15,00	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil.

Çizelge 13. Üreticilerin tarım sigortası konusunda sigorta şirketlerinden beklentileri.
Table 13. Expectations of farmers from insurance companies for agricultural insurance.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=17)								
Sigorta kapsamı genişletilmeli	1,94	0,43	11,76	82,35	5,88	-	-	100,00
Bilgilendirme ve tanıtım yapılması	1,94	0,43	11,76	82,35	5,88	-	-	100,00
Sigorta konusunda üretici bilgilendirilmeli	2,00	0,50	11,76	76,47	11,76	-	-	100,00
Beyanım dikkate alınmalı	2,06	1,03	23,53	64,71	-	5,88	5,88	100,00
Hasar tespitinde tarafsız davranılması	2,12	0,99	17,65	70,59	-	5,88	5,88	100,00
Hasar tespitinin zamanında yapılması	2,12	0,99	17,65	70,59	-	5,88	5,88	100,00
Uygun hasar tespiti yapılmalı	2,12	0,99	17,65	70,59	-	5,88	5,88	100,00
Hasar tespitinin doğru bir şekilde yapılması	2,18	1,13	17,65	70,59	-	-	11,76	100,00
Tonajı normal gösterilmeli	2,18	0,95	11,76	76,47	-	5,88	5,88	100,00
Hasarlarda muafiyet oranı kaldırılmalı	2,18	1,01	17,65	64,71	5,88	5,88	5,88	100,00
Eksper sorununun çözülmesi	2,53	1,33	11,76	64,71	-	5,88	17,65	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=12)								
Hasar tespitinin doğru bir şekilde yapılması	1,92	1,00	41,67	33,33	16,67	8,33	-	100,00
Beyanım dikkate alınmalı	1,92	0,67	25,00	58,33	16,67	-	-	100,00
Uygun hasar tespiti yapılmalı	1,92	0,79	33,33	41,67	25,00	-	-	100,00
Hasar tespitinde tarafsız davranılması	2,00	0,95	33,33	41,67	16,67	8,33	-	100,00
Hasar tespitinin zamanında yapılması	2,00	1,04	41,67	25,00	25,00	8,33	-	100,00
Sigorta konusunda üretici bilgilendirilmeli	2,00	0,74	16,67	75,00	-	8,33	-	100,00
Sigorta kapsamı genişletilmeli	2,00	0,60	16,67	66,67	16,67	-	-	100,00
Bilgilendirme ve tanıtım yapılması	2,00	0,74	16,67	75,00	-	8,33	-	100,00
Tonajı normal gösterilmeli	2,08	0,79	25,00	41,67	33,33	-	-	100,00
Eksper sorununun çözülmesi	2,17	0,83	16,67	58,33	16,67	8,33	-	100,00
Hasarlarda muafiyet oranı kaldırılmalı	2,25	0,75	16,67	41,67	41,67	-	-	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil.

Çizelge 14. Üreticilerin tarım sigortası konusunda devletten beklentileri.
Table 14. Expectations of farmers from government about agricultural insurance.

	Ortalama	Standart Sapma	Ölçek					Toplam
			1	2	3	4	5	
Kooperatife Ortak Olan İşletmeler (N=17)								
Eksperler denetlemeli	1,76	0,66	35,29	52,94	11,76	-	-	100,00
Sigorta kapsamının genişletilmesi	1,82	0,39	17,65	82,35	-	-	-	100,00
Devlet desteğinin artırılması	1,82	0,53	23,53	70,59	5,88	-	-	100,00
Tapu sorununun çözülmesi	1,88	1,17	47,06	35,29	5,88	5,88	5,88	100,00
Sigorta şirketleri denetlenmeli	2,00	1,12	35,29	47,06	5,88	5,88	5,88	100,00
Çiftçinin bilgilendirilmesi	2,06	0,66	11,76	76,47	5,88	5,88	-	100,00
Primlerin düşürülmesi	2,12	1,05	23,53	58,82	5,88	5,88	5,88	100,00
Devlet desteği ve sigortanın devam etmesi	2,18	0,64	5,88	76,47	11,76	5,88	-	100,00
Bürokratik işlemleri azaltmalı	2,18	0,81	11,76	70,59	5,88	11,76	-	100,00
Sigorta konusunda tanıtımlar artırılmalı	2,24	0,66	5,88	70,59	17,65	5,88	-	100,00
Muafiyet oranlarının düşürülmesi	2,29	0,92	5,88	76,47	5,88	5,88	5,88	100,00
Hasar muafiyet oranları kaldırılmalı	2,47	1,01	5,88	64,71	11,76	11,76	5,88	100,00
ÇKS zorunluluğunun kaldırılması	3,24	1,52	17,65	17,65	17,65	17,65	29,41	100,00
Kooperatife Ortak Olmayan İşletmeler (N=12)								
Devlet desteğinin artırılması	1,42	0,67	66,67	25,00	8,33	-	-	100,00
Primlerin düşürülmesi	1,42	0,51	58,33	41,67	-	-	-	100,00
Devlet desteği ve sigortanın devam etmesi	1,50	0,67	58,33	33,33	8,33	-	-	100,00
Sigorta şirketleri denetlenmeli	1,50	0,67	58,33	33,33	8,33	-	-	100,00
Eksperler denetlemeli	1,50	0,67	58,33	33,33	8,33	-	-	100,00
Çiftçinin bilgilendirilmesi	1,75	0,87	41,67	50,00	-	8,33	-	100,00
Sigorta kapsamının genişletilmesi	1,83	0,72	33,33	50,00	16,67	-	-	100,00
Sigorta konusunda tanıtımlar artırılmalı	1,92	0,79	25,00	66,67	0,00	8,33	-	100,00
Muafiyet oranlarının düşürülmesi	2,00	0,85	33,33	33,33	33,33	-	-	100,00
Hasar muafiyet oranları kaldırılmalı	2,00	0,74	25,00	50,00	25,00	-	-	100,00
Bürokratik işlemleri azaltmalı	2,17	0,72	16,67	50,00	33,33	-	-	100,00
Tapu sorununun çözülmesi	2,17	1,34	50,00	8,33	16,67	25,00	-	100,00
ÇKS zorunluluğunun kaldırılması	3,58	1,08	-	16,67	33,33	25,00	25,00	100,00

* Önem Derecesi: 1: Çok Önemli. 2: Önemli. 3: Orta derecede. 4: Önemli Değil. 5: Hiç Önemli Değil.

SONUÇLAR

Antalya ilinde, tarımsal amaçlı kooperatife ortak olan ve ortak olmayan üreticilerin tarım sigortasına yönelik düşünceleri, davranışları ve uygulamalarını karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; üreticiler tarım sigortasını “afetlerin zararlarından olumsuz etkilenmemek için alınan önlem” ve “malın/ürünün/gelirin garantisi” olarak tanımlamaktadır. İşletmeler genel olarak değerlendirildiğinde Bitkisel Ürün Sigortası ve Sera Sigortası çoğunlukla yaptırılan sigorta türleridir. Üreticilerin tarım sigortası yaptırma nedenlerinin başında ürünü ve

geliri garantiye alma düşüncesi gelmektedir. Araştırma kapsamındaki işletmelerde tarım sigortası yaptırmayı etkileyen en önemli sorunlar; arazilerin hisseli oluşu, gelir yetersizliği ve prim yüksekliğidir.

Çiftçilerin riskleri azaltmak için etkili araçlar kullanma bilincini geliştirmek önemlidir ve çiftçilerin farklı türlerdeki riskleri hafifletmesine ve üretimi istikrara kavuşturmasına yardımcı olabilecek hem tarım sigortasının hem de kooperatiflerin gelişimini teşvik etmek gereklidir. Hükümetler ve sigorta şirketleri, sigorta poliçelerinin amacını, mekanizmasını ve sigorta

poliçelerinde yer alan çeşitli maddeleri açıklayarak çiftçilerin tarım sigortası anlayışını geliştirmeye devam etmelidir. Tarım sigortalarının sorunsuz işlemesi için hükümetlerin tarım sigortasına destek ve sübvansiyon sağlaması da gereklidir. Hükümetler, aynı şekilde, tarım kooperatiflerinin standardizasyonu, kurumsal yeniliği ve sürdürülebilir kalkınması için rehberlik etmeye ve desteklemeye ve ayrıca tarım kooperatifleriyle halihazırda ilgilenen veya elverişsiz koşullarda olan çiftçileri kooperatiflere katılmaya teşvik etmeye devam etmelidir. Tarım sigortası uygulamalarının yaygınlaşması ile büyüklüğü tahmin edilemeyen

risklerin oluşturduğu kayıplar sözleşme koşulları çerçevesinde tazmin edilerek üretici gelirlerinde istikrar sağlanabilecektir. Bunun yanında, tarım sigortası karşılıklı yardımlaşmaya dayalı bir sistem olması nedeniyle toplumsal gelişmeye katkı yapacak ve sigorta primleri ile diğer kesimlere finansman olanakları yaratılacaktır. Sonuç olarak, tarım sigortaları konusunda çiftçiye yönelik eğitimler artırılmalı, tarım sigortalarının içeriği ve kapsamı hakkında çiftçi bilgilendirilmeli, tarımsal amaçlı kooperatifler sigorta sistemine çiftçi katılımını artırmak için sisteme dahil edilmelidir.

LİTERATÜR LİSTESİ

- Abate, G. T., G. Francesconi., and K. Getnet. 2014. Impact of agricultural cooperatives on smallholders' technical efficiency: Empirical evidence from Ethiopia. *Annals of Public and Cooperative Economics* 85: 257–286.
- Abate, G. T. 2018. Drivers of agricultural cooperative formation and farmers' membership and patronage decisions in Ethiopia. *Journal of Co-operative Organization and Management* 6: 53–63.
- Abdulahi, T.O., E. Gerard, O.O. Esther., and N.O. Francis. 2019. Evaluating the effect of farmers' participation in agricultural insurance scheme on the performance of farmers' agricultural business in Delta State, Nigeria. *International Journal of Economics, Commerce and Management* 7(3):215-228.
- Abebaw, D., and M. G. Haile. 2013. The impact of cooperatives on agricultural technology adoption: Empirical evidence from Ethiopia. *Food Policy* 38: 82–91.
- Adnan, K. M. M., Y. Liu, S. A. Sarker, M. Hafeez, A. Razzaq., and M. H. Raza. 2019. Adoption of contract farming and precautionary savings to manage the catastrophic risk of maize farming: Evidence from Bangladesh. *Sustainability* 11: 1–19.
- Adzic, S., and D. Stojic. 2013. Investment in education as a key determinant of agricultural insurance growth. CBU International Conference on Integration and Innovation in Science and Education, April 7-14, 2013, Prague, Czech Republic, 118-124.
- Agada, J. E., and D. Philip. 2002. A Logit analysis of the participation in the Nigerian agricultural insurance scheme by maize growing farmers in Kaduna State. *ASSET Series A 2 (1)*: 157-162.
- Akçaöz, H., B. Özkan ve H. Kızılay. 2006. Antalya ilinde tarımsal üretimde risk yönetimi ve tarım sigortası uygulamaları. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi* 3(2): 93-103.
- Akhtar, S., G. Li, A. Nazir, A. Razzaq, R. Ullah, M. Faisal, M. Naseer., and M.H. Raza. 2019. Maize production under risk: The simultaneous adoption of off-farm income diversification and agricultural credit to manage risk. *Journal of Integrative Agriculture* 18: 460–470.
- Akinola, B.D. 2014. Determinants of farmers' adoption of agricultural insurance: the case of poultry farmers in Abeokuta Metropolis of Ogun State, Nigeria. *British Journal of Poultry Sciences* 3 (2): 36-41.
- Akter, S., T. J. Krupnik, F. Rossi., and F. Khanam. 2016. The influence of gender and product design on farmers' preferences for weather indexed crop insurance. *Global Environmental Change* 38: 217–229.
- Anonim, 2019. Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Kayıtları, Antalya.
- Aydın, B., E. Özkan, H. Hurma ve F. Yılmaz. 2016. Kırklareli ve Edirne illerinde üreticilerin ürün sigortası uygulamalarına yaklaşımı. *Derim* 33 (2):249-262.
- Bal, H.S.G., R. Yüzbaşıoğlu., and E. Kaplan. 2019. Behaviour of hazelnut producers for agricultural insurance and determination of factors affecting it: Case study of Bulancak District of Giresun Province. *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology* 7(11): 2025-2029.
- Boyd, M., J. Pai, Q. Zhang, H. Wang., and K. Wang. 2011. Factors affecting crop insurance purchases in China: The Inner Mongolia region. *China Agricultural Economic Review* 3: 441-450.
- Boz, I. 1993. Tarım Sigortasının Polatlı İlçesinde Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Cadot, J. 2015. Agency costs of vertical integration - The case of family firms, investor-owned firms, and cooperatives in the French wine industry. *Agricultural Economics* 46: 187-194.

- Cai, J., and C. Song. 2017. Do disaster experience and knowledge affect insurance take-up decisions? *Journal of Development Economics* 124: 83-94.
- Du, X., D. A. Hennessy., and H. Feng. 2014. A natural resource theory of U.S. crop insurance contract choice. *American Journal of Agricultural Economics* 96: 232-252.
- Du, X., J. Ifft, L. Lu., and D. Zilberman. 2015. Marketing contracts and crop Insurance. *American Journal of Agricultural Economics* 97: 1360-1370.
- Ertan, A. ve M. Gök. 2012. Eğirdir ilçesi tarım üreticilerinin tarım sigortası yaptırmaya karar verme sürecinde etkili olan faktörlerin analizi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 3 (5): 66-76.
- Farzaneh, M., M. S. Allahyari, C. A. Damalas., and A. Seidavi. 2017. Crop insurance as a risk management tool in agriculture: The case of silk farmers in northern Iran. *Land Use Policy* 64: 225-232.
- Fischer, E., and M. Qaim. 2012. Linking smallholders to markets: Determinants and impacts of farmer collective action in Kenya. *World Development* 40: 1255-1268.
- Gbigbi, T.M., and G. O. Ndubuokwu. 2022. Determinants of agricultural insurance patronage among crop farmers in Delta north agricultural zone, Delta State, Nigeria. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 59(2): 235-248.
- Ghosh, R.K., V. Patil., and N. Tank. 2022. Participation dynamics in multiple-peril agricultural insurance: Insights from India. *International Journal of Disaster Risk Reduction* 70: 1-13.
- Ginder, M., A. D. Spaulding, K. W. Tudor., and J. R. Winter. 2009. Factors affecting crop insurance purchase decisions by farmers in northern Illinois. *Agricultural Finance Review* 69: 113-125.
- Goodwin, B. K. 1993. An empirical analysis of the demand for multiple peril crop insurance. *American Journal of Agricultural Economics* 75: 425-434.
- Goodwin, B. K. 1994. Premium rate determination in the federal crop insurance program: What do averages have to say about risk? *Journal of Agricultural and Resource Economics* 19: 382-395.
- Gülçubuk, B., and E. Güneş. 2010. Applicable agricultural insurance models at the rural area: A case study from Turkey. *Scientific Research and Essays* 5(9): 837-844.
- Gülseven, O. 2020. Estimating the demand factors and willingness to pay for agricultural insurance. *Australian Journal of Engineering Research* 1: 13-18.
- Hayran, S., A. Berk ve H. İmamoğlu. 2020. Yem bitkisi üreticilerinin tarım sigortası yaptırma kararlarına etki eden faktörler: Balıkesir ili örneği. *Ziraat Mühendisliği* 369: 22-29.
- İpekçioğlu, Ş., T. Işgın, T. Monis, G. Saner ve A. Bilgiç. 2010. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası yaptırma istekliliğinin belirlenmesi. *Türkiye IX. Tarım Ekonomisi Kongresi, Şanlıurfa, 2010.* 259-265.
- Ito, J., Z. Bao., and Q. Su. 2012. Distributional effects of agricultural cooperatives in China: Exclusion of smallholders and potential gains on participation. *Food Policy* 37: 700-709.
- Just, R. E., L. Calvin., and J. Quiggin. 1999. Adverse selection in crop insurance: Actuarial and asymmetric information incentives. *American Journal of Agricultural Economics* 81: 834-849.
- Kabaoğlu, H. ve A. Birinci. 2019. Fındık üreticilerinin tarım sigortasına olan yaklaşımları ve geleceğe yönelik tutumlarının belirlenmesi: Düzce ili örneği. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 9(3): 1719-1728.
- Kale, J. G., and R.P. Kadam. 2012. Knowledge of farmers about national agricultural insurance scheme. *Journal of Agriculture and Research Technology* 37 (2): 281-285.
- Karahan Uysal, Ö., G. Saner., V. Ceyhan., Z. Bayramoğlu, B. Engürülü, B., E. İkkat Tümer, Y. Akyüz., K.M Tekin, B. Doğan Öz. 2020. Tarımda risk yönetimi: mevcut durum ve gelecek eğilimleri. *Türkiye Ziraat Mühendisliği IX. Teknik Kongresi, Bildiriler Kitabı-2.* Ankara, 13-17 Ocak. 807-834.
- Kızıloğlu, R. 2017. Üreticilerin tarım sigortası yaptırmaya etkileyen faktörlerin belirlenmesi: Konya ili Akşehir ilçesi örneği. *Alnteri Zirai Bilimler Dergisi* 32(1): 19-26.
- Lakshmi, A. 2021. Perception of farmers on agriculture insurance schemes. *JAC : A Journal Of Composition Theory* 14 (4): 176-182.
- Li, C.S., C.C. Liu., and Y. Zhang. 2017. Determinants of agricultural household demand for insurance in China from 2004 to 2007. *China Agricultural Economic Review* 9(4): 660-667.
- Liesivaara, P., and S. Myyrä. 2014. Willingness to pay for agricultural crop insurance in the northern EU. *Agricultural Finance Review* 74: 539-554.
- Lin, G., and S. Wang. 2013. Farmers' willingness to pay for poultry insurance: An empirical study. *Journal of Nanjing Agricultural University (Social Sciences Edition)* 13: 53-58.
- Liu, F., C. P. Corcoranb, J. Taoa., and J. Cheng. 2016. Risk perception, insurance recognition and agricultural insurance behavior-An empirical based on dynamic panel data in 31 provinces of China. *International Journal of Disaster Risk Reduction* 20: 19-25.
- Lu, W., A. Latif., and R. Ullah. 2017. Simultaneous adoption of contract farming and off-farm diversification for managing agricultural risks: The case of flue-cured Virginia tobacco in Pakistan. *Natural Hazards* 86: 1347-1361.
- Ma, W., and A. Abdulai. 2016. Does cooperative membership improve household welfare? Evidence from apple farmers in China. *Food Policy* 58: 94-102.
- Ma, W., and A. Abdulai. 2017. The economic impacts of agricultural cooperatives on smallholder farmers in rural China. *Agribusiness* 33: 537-551.

- Ma, W., and A. Abdulai. 2019. IPM adoption, cooperative membership and farm economic performance. *China Agricultural Economic Review* 11: 218-236.
- Makki, S. S., and A. Somwaru. 2001. Evidence of adverse selection in crop insurance markets. *The Journal of Risk and Insurance* 68: 658-708.
- Malini, R., and İ. Malini. 2021. Farmers' Opinion on Cost and Benefit of Agriculture Insurance. *Eurasian Journal of Higher Education* 2(3): 19-35.
- Mandiaye, D., S. Kazuki., and D. Aliou. 2019. The determinants of the adoption of agricultural insurance program: The case of rice in the Senegal River Valley. 6th African Conference of Agricultural Economists, September 23-26, 2019, Abuja, Nigeria. 1-18.
- Mirakzadeh, A., M. Dorani, E.N. Kakavand., and M. Savari. 2013. Study of influential factors on farmer's satisfaction from agricultural crops insurance (Case study: Divandarreh province). *The Second International Conference on Agriculture and Natural Resources*, Razi University, Kermanshah, Iran, December: 25-26.
- Mishra, A. K., and H. S. El-Osta. 2002. Managing risk in agriculture through hedging and crop insurance: What does a national survey reveal? *Agricultural Finance Review* 62: 135-148.
- Mojo, D., C. Fischer., and T. Degefa. 2017. The determinants and economic impacts of membership in coffee farmer cooperatives: Recent evidence from rural Ethiopia. *Journal of Rural Studies* 50: 84-94.
- Moschini, G., and D. A. Hennessy. 2001. Uncertainty, risk aversion, and risk management for agricultural producers. *Handbook of Agricultural Economics* 1: 87-153.
- Nain, M. S., R. Singh., and J. R. Mishra. 2017. A study of farmers' awareness on agricultural insurance schemes in Southern Haryana. *Indian Journal of Extension Education* 53(4): 75-79.
- Nalinci, S. ve H. Kızılaslan. 2019. Amasya ilindeki üreticilerin riske karşı tutumları ve tarım sigortası karar sürecinde etkili olan faktörlerin analizi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi (GBAD)* 8 (2): 98-112.
- Naseri, Z. ve G. Saner. 2017, Uşak ilinde buğday üreticilerinin olası kuraklık sigortasını benimsemesinde etkili olan faktörlerin analizi, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (2): 169-180.
- Ning, M., M. Qi, L. Xing and F. Zhong. 2006. Empirical analysis on farmers' willingness to pay for crop insurance: A case study on Manas Valley, Xinjiang. *Chinese Rural Economy* 26: 43-51.
- Nurmet, M., K. Lemsalu., and A. Pöder. 2016. Agricultural insurance in Estonia: Current situation and farmers' willingness to use crop insurance. *Science and Studies of Accounting and Finance: Problems and Perspectives* 10 (1): 122-128.
- Oğuz, C., and S.M. Diyanah. 2021. The analysis of factors affecting farmers to take out agricultural insurance: A case study of Altınekin District, Konya province of Turkey. *European Countries* 13(4): 806-818.
- Ojetunde, B.S., M.O. Adewumi, B.O. Agboola, and O.T. Obalola. 2020. Production efficiencies of the Nigerian Agricultural insurance corporation beneficiaries a case study of livestock farmers in Kwara State, Nigeria. *The Journal of Development Practice* 6: 14-22.
- Okpukpara, B.C., O. Adebayo., and I.C. Ukwuaba. 2021. Smallholder farmers' access to agricultural insurance schemes: an analysis of the inhibitors in Kogi State, Nigeria. *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology* 9(12): 2159-2165.
- Özçatalbaş, O. 1996. Türkiye'de Tarım Sigortaları Uygulamalarının Üretici Açısından Önemi ve Tarımsal Yayım. *Karınca Kooperatif Postası Dergisi*, 711: 40-44.
- Peng, K., L. Xi., and K. Peng. 2012. An empirical study on factors affecting farmers' willingness to pay for rice insurance: Based on experience data of 1772 farmers in 34 regions of Guangdong Province. *Insurance Studies* 33: 33-43.
- Peziçoğlu, F., M.E. Ergün, M. Öztürk, A. Altıntaş ve M. Uçar. 2012. Bursa ilinde bitkisel ürün sigortası uygulamalarına yönelik çiftçi yaklaşımı. 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 5-7 Eylül 2012, Konya. 1098-1102.
- Qin, T., X. Gu, Z. Tian, H. Pan, J. Deng., and L. Wan. 2016. An empirical analysis of the factors influencing farmer demand for forest insurance: Based on surveys from Lin'an County in Zhejiang Province of China. *Journal of Forest Economics* 24: 37-51.
- Rao, N. M. 2020. Farmers perception and awareness about agriculture insurance scheme: A study of North Karnataka. *Journal of Management and Science* 10(3): 33-40.
- Sargazi, A., M. Salarpour., and M.M. Hejazi. 2013. Effective factors on the demand of insurance of agricultural crops in Sistan area (of Iran). *Journal of Agricultural Economics and Development* 2(3): 90-94.
- Shaik, S. 2013. Crop insurance adjusted panel data envelopment analysis efficiency measures. *American Journal of Agricultural Economics* 95: 1155-1177.
- Sherrick, B. J., P. J. Barry and G. D. Schnitkey. 2003. Farmers' preferences for crop insurance attributes. *Review of Agricultural Economics* 25: 415-429.
- Sherrick, B. J., and P. J. Barry. 2004. Factors influencing farmers' crop insurance decision. *American Journal of Agricultural Economics* 86: 103-114.
- Sihem, E. 2019. Economic and socio-cultural determinants of agricultural insurance demand across countries. *Journal of the Saudi Society of Agricultural Sciences* 18: 177-187.
- Song, Y., R. Jiang, X. Peng., and Y. Li. 2021. Analysis of farmers' cognition, purchase intention and agricultural insurance development status: Taking Yunnan province as an example. *Advances in Economics, Business and Management Research* 185: 627-641.

- Stephen, O.B., O.E.B. Emmanuel., and A.O. Matthew, 2021. Production efficiencies of the Nigerian Agricultural Insurance Corporation (NAIC) Insured and Non-NAIC Insured livestock farmers in Kwara State, Nigeria. *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology* 9(1): 50-55.
- Sun, X. 2008. Crop insurance knowledge, trust on government and demand for crop insurance: An empirical study of peasant households' willingness-to-pay in Huai'an, Jiangsu Province. *Journal of Nanjing Agricultural University (Social Sciences Edition)* 8: 48-54.
- Tan, S., B. Everest ve A. Özen. 2012. Üreticilerin tarım sigortası konusunda talep ve eğilimlerinin incelenmesi: Çanakkale ili Lapseki ilçesi örneği. 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 5-7 Eylül 2012, Konya. 1207-1214.
- Taşçı, R., S. Karabak, R. Demirtaş ve B. Gülçubuk. 2014. Ankara, Çorum ve Kayseri illerinde çiftçilerin risk yönetimi ve tarım sigortası uygulamaları. XI. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi 3-5 Eylül 2014, Samsun. 1035-1041.
- Thennakoon, T.M.M.P., and Y.M.C. Gunaratne. 2012. Investigation of factors affecting agricultural insurance demand in Sri Lanka. *Proceedings of the Research Symposium of Uva Wellasa University*, November 22-23.
- Trebbin, A. 2014. Linking small farmers to modern retail through producer organizations: Experiences with producer companies in India. *Food Policy* 45: 35-44.
- Tufan, H., S. Pahsa, B. Işık, E. Bağcı, F. Demir ve T. Akın. 2019. Türkiye'de tarım sigortaları: Aydın ilindeki üreticilerin tarım sigortası bilinci. *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi* 4(1): 44-60.
- Tümer, E. İ. 2011. Bitkisel ürün sigortası yaptırma isteğinin belirlenmesi: Tokat ili örneği. *Atatürk Üniversitesi. Ziraat Fakültesi Dergisi* 42(2): 153-157.
- Vandever, M. L. 2001. Demand for area crop insurance among litchi producers in northern Vietnam. *Agricultural Economics* 26: 173-184.
- Velandia, M., R. M. Rejesus, T. O. Knight., and B. J. Sherrick. 2009. Factors affecting farmers' utilization of agricultural risk management tools: The case of crop insurance, forward contracting, and spreading sales. *Journal of Agricultural and Applied Economics* 41: 107-123.
- Wollni, M., and M. Zeller. 2007. Do farmers benefit from participating in specialty markets and cooperatives? The case of coffee marketing in Costa Rica. *Agricultural Economics* 37: 243-248.
- Wossen, T., T. Abdoulaye, A. Alene, M. G. Haile, S. Feleke, A. Olanrewaju., and V. Manyong. 2017. Impacts of extension access and cooperative membership on technology adoption and household welfare. *Journal of Rural Studies* 54: 223-233.
- Xiao-qiao, L. 2011. Factors that affect farmers behaviours on participating in policy oriented agricultural insurance in the pilot area- a case of insurance on apple in Luochuan County, Shaanxi Province. *Asian Agricultural Research* 3(3): 70-74.
- Yan-yuan, Z., J. Guang-wei., and Z. Jin-tao. 2019. Farmers using insurance and cooperatives to manage agricultural risks: A case study of the swine industry in China. *Journal of Integrative Agriculture* 18(12): 2910-2918.
- Yavuz, G.G. ve H. Tatlıdil. 2011. Üreticilerin tarım sigortası yaptırma kararlarında etkili olan faktörler: Polatlı ilçesi örneği. *Ziraat Mühendisliği Temmuz- Aralık* (357): 34-41.
- Yazgı, F.E. ve E. Olhan. 2018. Türkiye tarım sigortası sisteminde görülen sorunlar ve alternatif model arayışı. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 15(1): 39-45.
- Ye, T., M. Wang, W. Hu, Y. Liu., and P. Shi. 2017. High liabilities or heavy subsidies: Farmers' preferences for crop insurance attributes in Hunan, China. *China Agricultural Economic Review* 9: 588-606.
- Yıldız, L. 2022. Bursa ili Gürsu ilçesinde üreticilerin tarım sigortası yaptırma tercihini etkileyen faktörler. *Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.*
- Yılmaz, G., 2022. Mersin ili Toroslar ilçesinde tarım sigortası uygulamalarının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.*
- Zeuli, K. A. 1999. New risk-management strategies for agricultural cooperatives. *American Journal of Agricultural Economics* 81: 1234-1239.
- Zheng, S., Z. Wang., and S. Song. 2011. Farmers' behaviors and performance in cooperatives in Jilin Province of China: A case study. *The Social Science Journal* 48: 449-457.
- Zheng, S., Z. Wang., and T. O. Awokuse. 2012. Determinants of producers' participation in agricultural cooperatives: Evidence from Northern China. *Applied Economic Perspectives and Policy* 34: 167-186.
- Zhou, X., P. Liao., and K. Wang. 2018. Is the "One Province One Rate" premium policy reasonable for Chinese crop insurance? The case in Jilin Province. *Journal of Integrative Agriculture* 17: 208-219.
- Ze-ying, H., A. Zuo, S. Jun-mao., and G. Yan-zhi. 2020. Potato farmers' preference for agricultural insurance in China: An investigation using the choice experimental method. *Journal of Integrative Agriculture* 19(4): 1137-1148.
- Zubor-Nemes, A., J. Fogarasi, A. Molnár., and G. Kemény. 2018. Farmers' responses to the changes in Hungarian agricultural insurance system. *Agricultural Finance Review* 78(2): 275-288.